

Uczciwość w centrum klimatycznych ambicji

Walka ze zmianami klimatycznymi dotyczy przede wszystkim praw człowieka i zapewnienia sprawiedliwości społecznościom wrażliwym, które cierpią z powodu tych zmian. Nazywam to sprawiedliwością klimatyczną - stawianie ludzi w centrum rozwiązań.

Mary Robinson- specjalny wysłannik ONZ ds. klimatu.

Należy podjąć szybkie działania. Wszyscy potrzebujemy zdrowej planety, aby się rozwijać. Jednak nawet jeśli skutki kryzysu klimatycznego dotyczą nas wszystkich, nie wszyscy odczuwamy je w takim samym stopniu. W zależności od warunków społecznych, ekonomicznych i politycznych, w jakich ludzie żyją, mogą w różnym stopniu chronić się i przystosować do poważnych konsekwencji. Głęboka nierówność, która powstała z przestarzałego i nieuczciwego modelu handlu, w równym stopniu szkodzi ludziom i planecie, a teraz, przy obecnej pandemii, staje się bardziej widoczna. Zmiana klimatu to globalny problem, który pokazuje nam, że powinniśmy być bardziej uważni na szerzenie uczciwości w handlu. Nie ma sprawiedliwości klimatycznej bez sprawiedliwości handlowej.

Ruch Sprawiedliwego Handlu jest zjednoczony w swoim apelu o wspólne rozwiązywanie bieżących kryzysów. Głosy wewnątrz nas, zwłaszcza rolników i pracowników, zachęcają do refleksji nad obecnymi i przyszłymi zagrożeniami dla trwałych środków utrzymania. W Sprawiedliwym Handlu wierzymy, że rolnicy i pracownicy są kluczowi. Zapewnienie im zrównoważonej przyszłości oraz dochodu na poziomie minimalnym jest krytycznym krokiem pójścia naprzód. Sprawiedliwy dochód jest jednym z warunków koniecznych do odwrócenia trendu degradacji środowiska i odbudowania się po pandemii w sprawiedliwy sposób.

Nurt prawdziwej uczciwości w handlu

Pandemia COVID potwierdziła nierówności strukturalne, które są wyraźne na całym świecie, a także pokazała coraz pilniejszą potrzebę odbudowy naszego systemu gospodarczego w sposób sprawiedliwy społecznie i przyjazny dla planety. Potrzebujemy nowego sposobu zrozumienia relacji biznesowych. Zarządzanie biznesami wyłącznie w celu osiągnięcia zysku, będzie miał katastrofalne konsekwencje dla naszych obecnych i przyszłych pokoleń.

Liczba firm zaangażowanych w odpowiedzialność społeczną rzeczywiście w ostatnich latach wzrosła. Wciąż jednak można wiele zmienić, a prawodawstwo ma do odegrania kluczową rolę. Dobrowolne zobowiązania nie wystarczą do osiągnięcia przełomu w kierunku zrównoważonej produkcji i handlu. Dlatego z zadowoleniem przyjmujemy inicjatywy na szczeblu krajowym, międzynarodowym i wielostronnym, które wciąż opowiadają się za pociąganiem firm do odpowiedzialności za prawa człowieka, prawa pracy i ochronę środowiska w ramach ich łańcuchów dostaw.

Ruch Sprawiedliwego Handlu od dawna zwraca uwagę na potrzebę przekształcenia modeli biznesowych, które utrwalają ubóstwo w społecznościach zmarginalizowanych na całym świecie. Ten rodzaj zachowań biznesowych jest podstawą w rolniczych łańcuchach dostaw, ale wiemy, że wykracza również poza ten sektor. Występuje m.in. w branży z artykułami sportowymi, odzieżowej i tekstylnej, obuwniczej, a także w górnictwie. We wszystkich tych sektorach pracują producenci, robotnicy i rzemieślnicy na początku łańcucha dostaw, którzy mają trudne i niepewne warunki, z powodu ograniczonego dostępu do odpowiednich możliwości rynkowych, które mogłyby umożliwić im zrównoważone życie.

Wiele firm kupujących czerpie korzyści z wysiłków takich producentów i pracowników ze względu na zróżnicowaną siłę przetargową różnych zaangażowanych podmiotów. To zachowanie staje się jeszcze bardziej problematyczne, jeśli chodzi o zmiany klimatu i oczekiwanie, że producenci i pracownicy muszą inwestować w zwiększenie odporności na zmiany klimatu. Zmieniająca się pogoda i trendy sezonowe wywierają dodatkową presję na małych gospodarstwach rolnych, które są coraz bardziej przytłoczone niskimi i niestabilnymi cenami ich produktów, co wiąże się z małymi zarobkami. Ponadto stoją w obliczu rosnących wymagań, dotyczących przejścia na zrównoważone wzorce produkcji, bez otrzymywania potrzebnego wsparcia i zachęt do tego. Potrzebne są decyzje polityczne, mające na celu zapewnienie dostępnych narzędzi finansowych dla małych gospodarstw rolnych.

Ponadto nasilenie i częstotliwość klęsk żywiołowych bezpośrednio wpływa na regiony produkcyjne, zwłaszcza te położone w tropikach. Na całym świecie producenci i pracownicy są pod wpływem zmieniającej się pogody. Prowadzi to do zmniejszenia bezpieczeństwa żywnościowego, pogorszenia stanu infrastruktury, utraty własności oraz innych katastrofalnych skutków. Dla rolników jest to niekończące się błędne koło: ich brak środków na sprawiedliwe dostosowanie się do zmian klimatycznych, tylko utrwała ich i tak już trudną sytuację w obliczu zmieniającego się klimatu. Nie możemy oczekiwać (a wręcz było by to niestosowne), że producenci i pracownicy sami pokryją wszystkie koszty adaptacji do zmian klimatu. My, Uczciwą Adaptacją, zachęcamy wszystkich partnerów handlowych do przejścia na siebie odpowiedzialności i do współpracy, w celu przewyciężenia kosztów tej potrzebnej transformacji.

To kwestia sprawiedliwości klimatycznej. Ci, którzy w najmniejszym stopniu przyczynili się do kryzysu klimatycznego, borykają się z większością jego negatywnych skutków. To także kwestia praw i godności człowieka. Zagadnienie dla obecnych i przyszłych pokoleń. Temat, który łączy się również z szerszymi globalnymi debatami – równością kobiet i mężczyzn a także prawami ludności rdzennej.

Globalny handel powinien zostać pociągnięty do odpowiedzialności

W ruchu Sprawiedliwego Handlu widzimy możliwości dla producentów, pracowników i konsumentów, aby współpracować i przyjmować rozwiązania opierające się na naturze. Postrzegamy drobnych producentów rolnych jako tych, którzy odgrywają kluczową rolę w żywieniu świata – i robią to w sposób zrównoważony. Wiemy, że

drobni rolnicy muszą być częścią rozwiązań międzynarodowej wspólnoty, aby osiągnąć zerową emisyjność świata netto. Ich głosy muszą zostać wysłuchane, a ich obawy muszą zostać wzięte pod uwagę.

Aby zająć się systemami zrównoważonej produkcji, musimy skonfrontować się tym zagadnieniem. Stare struktury rynkowe i praktyki handlowe nie zapewniają stałego źródła utrzymania dla wszystkich uczestników łańcucha wartości. Ceny, które nie są w stanie zapewnić rolnikom dochodu oraz zbyt niskie wypłaty dla robotników i rzemieślników, muszą być dostosowane, aby skutecznie walczyć z ubóstwem i degradacją środowiska.

Ponadto modele odporne na zmianę klimatu, takie jak rolnictwo ekologiczne, muszą być popularyzowane, w celu wzmocnienia zrównoważonego rozwoju . Wszyscy uczestnicy łańcucha dostaw muszą zjednoczyć się i uznać potrzebę inwestycji i uczciwości cen, co umożliwi sprawiedliwe przejście na zrównoważoną produkcję i konsumpcję.

[Widzimy przyszłość ze sprawiedliwą adaptacją dla wszystkich](#)

Spółeczny wymiar zmian klimatycznych jest najczęściej pomijany lub nierozwiązany w negocjacjach na istniejących forach. Ruch Sprawiedliwego Handlu bierze jednak pod uwagę wymiar społeczny, niezbędny w znaczącym dążeniu do przyszłości zerowej emisyjności. Dopóki ten aspekt nie zostanie należycie rozpoznany i poważnie potraktowany w ramach działań na rzecz klimatu wszystkich konferencji stron, obawiamy się niewielkich postępów oraz tego, że ludzkość nie zdąży uniknąć najgorszych konsekwencji, czyli globalnego wzrostu temperatury o +1,5°C.

Firmy kształtują planetę. Istnieją przedsiębiorstwa, które wprowadzają zrównoważony rozwój i działają na rzecz klimatu – stosują zasady Sprawiedliwego Handlu, aby osiągać wyższe wartości społeczne i zrównoważenie środowiskowe, będąc jednocześnie opłacalnymi z komercyjnego punktu widzenia. W swej istocie Sprawiedliwy Handel pokazuje jak firmy mogą kształtować swoją podstawową działalność tak, aby naprawdę były nastawione na ludzi i planetę. Tego typu alternatywne modele biznesowe są istotnym elementem dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i stanowią jedną możliwą drogę do zrównoważonej przyszłości dla wszystkich.

Dlatego wzywamy do odbudowania bardziej sprawiedliwych, alternatywnych modeli biznesowych, które integrują zrównoważony rozwój i działania na rzecz klimatu w swej podstawowej działalności. Możemy utorać drogę rozwiązaniom bardziej opartym na naturze, współpracując z partnerami handlowymi, angażującymi się w podejście Sprawiedliwego Handlu oraz pozyskując towary od producentów i pracowników, działających w myśl zasady Sprawiedliwego Handlu. Może to powstrzymać emisję gazów cieplarnianych z niezrównoważonego użytkowania gruntów, które w większości przewyższają poziom emisji. Należy zrozumieć, że większość niezrównoważonych praktyk jest napędzana przez potężnych nabywców, którzy naciskają na swoich producentów i dostawców oraz popychają przemysł rolny w kierunku zwiększania zysków. Widzimy jak takie alternatywne modele

biznesowe przecierają szlaki w kierunku bardziej zrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji.

Przepisywanie naszej historii: „Musi istnieć sprawiedliwość klimatyczna i sprawiedliwość handlowa”

Zapraszamy polityków, liderów biznesu, ekspertów z dziedziny finansowania działań klimatycznych oraz ruchy społeczeństwa obywatelskiego, aby inwestować więcej i poświęcać więcej czasu oraz środków na wprowadzanie właściwych rozwiązań, dzięki którym wszyscy przedsiębiorcy mogą poczuć się współodpowiedzialni. Małe gospodarstwa rolne oraz pracownicy są częścią tych rozwiązań w walce z kryzysem klimatycznym. Trzeba dać im szansę na ukierunkowanie tych zmian.

Nie ma znaczenia, czy powinna istnieć sprawiedliwość klimatyczna, czy sprawiedliwość handlowa. Te dwa elementy są nieodłączne. Im bardziej odpowiedzialne i przyjazne dla środowiska będą modele biznesowe, tym większa będzie nasza zdolność do integracji zrównoważonego rozwoju społecznego i środowiskowego na dużą skalę. Sprawiedliwość klimatyczna i sprawiedliwość handlowa są niezbędne do stworzenia prawdziwie zrównoważonych modeli biznesowych, a także do dokonania niezbędnych przemian, aby osiągnąć Cele Zrównoważonego Rozwoju oraz Porozumienie paryskie.

Zegar tyka szybko, a jesteśmy już o krok od osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju

Mierzenie i wyznaczanie celów

Prosimy rządy, aby zaprosiły sektor prywatny w całym łańcuchu dostaw, aby był bardziej przejrzysty i odpowiedzialny za zrównoważoną produkcję i konsumpcję, a także, aby współpracował w celu zapewnienia zrównoważonych źródeł utrzymania drobnym przedsiębiorcom i pracowników.

Należy wspierać obowiązkowe raportowanie, które obliuguje wszystkie duże firmy i organizacje do publikowania danych nt. emisji węgla. Zapewni to większą odpowiedzialność wśród przedsiębiorstw, przy jednoczesnym zapewnieniu, że firmy, które podejmują kroki w celu ochrony środowiska, nie są marginalizowane przez tych, którzy takich kroków nie podejmują. Wzywamy państwa do wprowadzenia polityk publicznych i podjęcia skutecznych działań, które cenią i wspierają wysiłki postępowych przedsiębiorstw.

Wzywamy kraje bogate i wysokoemisyjne do włączenia międzynarodowego lotnictwa i żeglugi w swoich krajowych zobowiązaniach zero emisyjności, tak jak zapowiedziała to zrobić w kwietniu Wielka Brytania.

Zbliża się COP26, zachęcamy Wielką Brytanię jako gospodarza rozmów klimatycznych, do zwołania dyskusji ze światowymi firmami i rządami, w celu znalezienia wspólnych rozwiązań dla spraw związanych z emisją, szczególnie w odniesieniu do frachtu lotniczego i morskiego.

Finansowanie klimatyczne na dużą skalę

Zdecydowanie popieramy międzynarodowe apele do bogatych krajów o realizację obietnicy pomocy klimatycznej w kwocie 100 miliardów dolarów.

Według Międzynarodowego Funduszu Rozwoju Rolnictwa (IFAD/CPI 2020) mniej niż 2% finansowania klimatycznego trafia do małych gospodarstw rolnych. Kryteria przyznawania i procedury mechanizmów finansowania, takich jak Zielony Fundusz Klimatyczny, muszą być dostosowane do małych producentów, aby mogli uzyskać dostęp do funduszy i zarządzać nimi w niebiurokratyczny sposób. Finansowanie musi trafiać do rolników – dzięki finansom i zawieraniu współpracy w obrębie ich sektora, rolnicy przystosowują się i stają się silniejsi. Takie finansowanie pomaga również w przejściu na produkcję zerową netto w gospodarstwie.

Prosimy rządy o wspieranie, stwarzanie możliwości i zachęcanie do zrównoważonego partnerstwa. Partnerstwa będą skuteczniejsze, jeśli w centrum podejmowania decyzji znajdą się rolnicy. Oni wiedzą najlepiej, jak zmiany klimatyczne wpływają na ich lokalne środowisko i jakie działania podjąć, aby stać się bardziej odpornym na zmiany klimatu i zrównoważonym gospodarstwem. W szczególności społeczności rolnicze muszą mieć możliwość wpływania na wprowadzanie zmian oraz korzyści finansowych, jak również wychwytywanie wysokiego poziomu dwutlenku węgla.

Firmy muszą płacić godziwą wartość, uczciwe ceny i przestrzegać uczciwych praktyk handlowych, aby zapewnić producentom zasoby, do dokonywania inwestycji, potrzebnych do przystosowania się do zmian klimatu. Obejmuje to zapewnienie, że koszty dostosowania się do obecnych i przyszłych przepisów dotyczących środowiska i klimatu, nie będą zrzucone na producentów, poprzez oferowanie niższych cen za produkty i niższych pensji dla pracowników.

Nowe zasady i regulacje handlowe podstawą do realizacji naszego wspólnego programu

Globalna polityka handlowa musi wspierać najwyższe standardy środowiskowe – aby wprowadzać jak najlepsze działania, rozwijać innowacje w zakresie niskiej emisji dwutlenku węgla, zachęcać do handlu i produkcji zrównoważonych towarów oraz absorbować zielone technologie wzdłuż łańcuchów dostaw, angażować się na rzecz praw człowieka, realizować Cele Zrównoważonego Rozwoju i Porozumienia paryskiego – jako wiążące wymagania w umowach handlowych.

Wspieramy inicjatywy mające na celu wzmocnienie przepisów ochrony środowiska, m.in. realizowanych przez Unię Europejską lub brytyjską ustawę o ochronie środowiska, mającą na celu przeciwdziałanie wylesianiu.

Trzeba zdecydowanych działań, aby karać firmy, które nie przestrzegają przepisów klimatycznych, a także dopilnować, aby małe gospodarstwa rolne i pracownicy byli wspierani finansowo, za wywiązywanie się z tego z należytą starannością. Wiążące prawnie warunki muszą być ustalone w taki sposób, aby promowały zrównoważone prowadzenie działalności, zapobieganie nieuczciwej konkurencji, zaprzestanie wykorzystywania ludzi oraz zapewnienie osobom, których to dotyczy, przysługujących im praw i dostęp do środków prawnych.

Jeszcze nie jest za późno, aby więcej zainteresowanych stron przyjęło zasady Sprawiedliwego Handlu. Ruch Sprawiedliwego Handlu wita tych, którzy szukają realnych rozwiązań i mogą pomóc uniknąć najgorszych konsekwencji przy jednoczesnej współpracy, w celu osiągnięcia sprawiedliwości klimatycznej. Współpracując, nasze działania na rzecz klimatu pozwolą nam realizować cel Dekady ONZ- przywrócenie ekosystemu.

Podpisano

Tłumaczenie z języka angielskiego: Anna Sikorska